

Stora Hunduddens Varvsförening
Varvsförening för KSSS och Kryssarklubbens Stockholmskrets

Utfasningsplan 2026-2035 (ver 0.3)

Varför måste vi fasa ut giftiga bottenfärger?

Giftiga bottenfärger (med biocider som koppar, zink eller tenn) läcker ut i vattnet och skadar fisk, musslor, alger och hela ekosystemet i Saltsjön och skärgården. I Stockholms-området är vattnet extra känsligt eftersom det är en del av Östersjön som har låg omsättning av vatten. I Mälaren och andra insjöar är **inga biocidfärger alls** tillåtna.

Du som båtägare har ansvar enligt **Miljöbalken** (kunskapskrav, försiktighetsprincipen och produktvalsprincipen):

- Undvik farliga ämnen om det finns bättre alternativ.
- Minimera miljöpåverkan.

Vad gäller just för oss på Stora Hundudden?

- Vår hemmahamn ligger i **Stora Värtan, "Saltsjön" (Östersjön/ostkusten)** → det finns bara **några få godkända biocidfärger** (med till exempel koppar), samtliga är strikt reglerade av KEMI. Detta är generellt viktigt men kanske i synnerhet för oss, då hamn och varvsplan ligger inom nationalstadsparkens område
- **TBT (tributyltenn)** är **totalförbjudet** sedan länge – måste saneras bort omgående.

OBS! För utfasningsplanen är det just nu fokus på tenn och kopparhaltiga färger av Västkustkvalitet eller så kallad fartygsfärg. Grunden för alla regler om båtbottnfärger är EU:s kemikalielagstiftning, framför allt **biocidförordningen ("BPR")** som just nu ses över. Vi inväntar besked från EU-nivå vad som kommer hända med biocidfärger i vår del av Östersjön. Det finns en stor osäkerhet, och möjligen blir det så att kopparfärger får vara kvar ett tag till då det saknas bra alternativ.

Stegvis utfasningsplan (enkel tidslinje för dig som båtägare)

Fas 1 – Kolla din båt nu (2026–2027)

- Gör en **inventering/mätning** av din bottenfärg; obligatoriskt om din båt är byggd 1996 eller tidigare **och är ny** hos oss på Hundudden. För dig som redan har din båt hos oss gäller din tidigare gjorda skriftliga förbindelse/försäkran (+ mätning).
- Bästa sättet är en **XRF-mätning** (mäter metallhalter som koppar, zink och tenn) – kontakta styrelsen (det finns två godkända mätpersoner i varvsföreningen) eller vänd dig till en certifierad firma. Alternativt skrapprov.
- Dokumentera vilken färg som sitter på botten. Vid sjösättning (och ev. även vid upptagning) kommer styrelsens representanter fråga exakt vilken färg du har och om du känner till vad som finns målat på botten – och då även i gamla färglager.

Klassifikation:

- **Grönt (OK)** → Biocidfri färg eller mekaniskt skydd.
- **Gult (åtgärd behövs)** → Hög halt av koppar/zink/tenn (inga fasta nationella gränser är antagna - ej heller inom Stockholms stad - men en kopparnivå på 1000 mikrogram per kvadratcentimeter ($\mu\text{g}/\text{cm}^2$) används på andra håll i Sverige och kan komma att gälla även för oss. För tenn använder vi gränsvärdet 100 $\mu\text{g}/\text{cm}^2$. Båda gränser vid XRF mätning.
- **Rött (förbjuden)** → TBT eller icke-godkänd biocidfärg (t.ex. Västkust-/fartygsfärg).

Ansvar: Du som ägare gör detta. Styrelsen kan hjälpa till med information och mätning.

OBS! Fas 2-5, som sträcker sig fram till 2035, har Stora Hunduddens styrelse valt att just nu inte inkludera i detta dokument - i väntan på vilken väg EU:s gemensamma biocidförordning BPR kommer att ta. När besked kommer, kommer också detta dokument att kompletteras (för den båtägare som är lite extra intresserad, kan den mer kompletta, men fortfarande mycket preliminära, utfasningsplanen mejlas över).

Vad kan du göra redan i år? (Praktiska tips)

1. Kolla din bottenfärg – boka mätning om du är osäker.
2. Välj **biocidfri färg** nästa gång du målar (kolla KEMI:s lista för ostkusten).
3. Använd alltid bästa möjliga personliga skydd (andningsmask, overall, handskar, etc – läs mer i miljöpolicy) och även skydd för mark och omgivning vid målning/slipning och lämna avfall i rätt behållare.
4. Prata med varvsföreningen om gemensamma lösningar (till exempel gemensam sanering).
5. Håll koll på uppdaterade ordningsregler och **miljöpolicy** på hundudden.se.

Sammanfattning – så här blir det enkelt för dig

- **Kort sikt:** Inventera + sluta måla med gamla giftfärger + samla upp allt avfall.
- **Medellång sikt:** Sanera om din båt har höga halter.
- **Lång sikt:** Gå över till giftfria metoder – båten blir nästan lika ren, men Saltsjön mår bättre.

Utfasning sker inte genom ett enda plötsligt förbud, utan genom kombinationen av lagar (Miljöbalken + KEMI), myndighetskrav (Transportstyrelsen, HaV, Stockholm stad) men också pragmatiska föreskrifter redan införda av oss själva och båtklubbar/varvsföreningar i vår närhet.

Genom att agera nu undviker du problem vid sjösättning och bidrar till en renare skärgård för alla.

Har du frågor om din specifika båt eller vill ha hjälp med kontakt till mätperson/sanerare – kontakta styrelsen på Stora Hunduddens Varvsförening. Tillsammans gör vi det enklare!

(Källor baseras på aktuell information från KEMI, Transportstyrelsen och lokala riktlinjer i Stockholm-området 2026.) /MW